

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Dubium II. Ad quid teneantur parentes erga filios.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

obventura est pinguis hereditas. 15. Licitum est filio gaudere de parricidio Parentis à se in ebrietate perpetrato propter ingentes divitias inde ex hereditate consecutas. Circa has damnationes dicenda sunt omnia illa, quæ habentur Lib. 2. à n. 183. Si enim non sit licitum, nequidem ineffaciter optare damnum Proximo, aut gaudere de ejus malo, quamvis ejus malum sit conjunctum cum nostro emolumento, multò minùs id erit licitum filio respectu patris, cum id specialiter repugnet etiam pietati, quam patri debet filius, unde præter ibi dicta non est opus hic quidquam addere. Vide tamen *Vind. Gobat* P. 2. ad Prop. 8. & 9.

694 Q. 161. Quid addendum sit circa obligationem filii jam in statu religioso professi, si Parentes egeant. R. Hoc resolvetur Lib. IV. Num. 180.

DUBIUM II.

Ad quid teneantur Parentes erga filios.

- 695 PARENTES, quo nomine etiam intelliguntur
 „ ascendentes, v. g. Avus, Proavus, &c. tenentur
 „ gravi obligatione Juris naturalis, conserva-
 „ tionem & educationem liberorum curare.
 „ Circa quod ex *Bonac. Tom. 2. D. 6. Q. unic. P. 6.*
 „ *Azor P. 2. L. 2. Q. 17. Fill. Tract. 28. P. 2. c. 2. resolvuntur*
 „ hi Casus:
 „ I. Graviter peccant Parentes, qui sine justa causa
 „ prolem hospitali, vel locis publicis exponunt.
 „ *V. Bonac. h. c. & Fill. Q. 1. & infra Tract. 5. c. 1.*
 „ II. Mater tenetur (sub veniali tamen) lactare
 „ proprio lacte, nisi habeat justam excusationem;
 „ tunc verò tenetur sub gravi peccato bonam
 „ nutricem querere, *Bonac. & Laym.* Item tene:

tenetur secundum Jura prolem alere ad finem
 anni tertii: postea educatio usque ad emancipa-
 tionem spectat ad patrem. *Excipe, nisi hic esset*
pauper, & mater dives, Fill. Lay. L. 5. T. 10. Part. 3. c. 5.
Regin. L. 20. num. 32.

III. Pater tenetur proli, non tantum legitimæ
 sed etiam (in quo Jus Civile à Canonico correctum,
 juxta *Cap. Cum haberet, De eo, qui duxit*) spurix
 curare alimenta, hoc est, cibum, potum, vestitum,
 & honestas artes, juxta suum statum: nisi tamen
 aliunde se alere possit, & non indigeat; deinde
 etiam dotem filix. Et quidem Clerici, etiam
 ex fructibus Ecclesiasticis, possunt hæc suis spuris
 præstare. *Fill. n. 31. Laym. l. c. V. infra Tr. 5. c. 4. D. 5. q. 2.*
 Hinc peccant, 1. Si non adhibeant diligentiam
 saltem mediocrem, ut acquirant bona, quibus filii
 alantur, habeantque hereditatem secundum suum
 statum. 2. Si bona dilapidando impotentes se
 reddant ad liberos honestè secundum statum suum
 educandos, ac dotandos. *Bonac. l. c. Azor, Fill. & c.*
 3. Si sine legitima causa filix dotem negent;
 (vel filium exheredent) v. g. quia vult ingredi,
 vel est ingressa Religionem, vel quia ipsis invitis
 nupsit, licet se indigno. *Bon. §. 2. ex Azor, Regin. & c.*
 vel quia filius Ordinem sacrum suscepit:
 Sicut enim pater tenetur dotare suas proles
 pro Matrimonio vel ingressu Religionis,
 ita etiam ad suscipiendos sacros Ordines.
 Neque hæc donatio est revocabilis: imò sic donata
 non posse computari in legitimam, aut divisionem
 cum fratribus, docet *Barbosa c. 17.* Contrarium
 tamen tenet *Molin. & c. cum Dia. P. 8. T. 6. R. 91. & 92.*

IV. Parens tenetur proli subvenire relicta Reli-
 gione, iisdem casibus, quibus proles Parenti;
 quos vide *superiore Dubio. Cas. 4. & 5.*

V. Parentes gravi obligatione tenentur
 instruere liberos per se vel per alios, in necessariis
 ad salutem. Hinc graviter peccant, 1. Si quantum
 in ipsis est, non curent, ut bonis moribus imbuantur,
 Doctrinam Christianam seu Fidei rudimenta
 addiscant, pravorum consortia vitent, Mandata
 Dei & Ecclesiæ observent, Sacramenta frequen-
 tent, à peccatis abstineant. *Azor, Filliuc. Bonac.*
 2. Si occasiones peccandi ab iis non avertant,
 vel in locis, aut domibus suspectis habitare per-
 mittant, *Trull. L. 4. c. 1. D. 3. n. 4.* 3. Si consilio, vel
 exemplo malo depravent. 4. Si non objurgent,
 puniantque dissolutos; moderatè tamen: nam
 peccant etiam verberando immoderatè, v. g.
 ut notabiliter lædantur. *Sot. Sylv. Bonac. l. c.*
 & *D. 3. de Contr. Q. ult. P. 3.*
 VI. Tenetur etiam proli relinquere libertatem
 circa electionem status: Unde peccant, invitos
 ad Matrimonium, vel Religionem cogendo, vel
 abstrahendo. Et quidem *Trid. Sess. 25. de Reg. Cap. 26.*
 excommunicat cogentes ad Monasterium filias.
 VII. Etsi frater fratri vel sorori, saltem
 in extrema, vel quasi extrema necessitate teneatur
 subvenire, Lege tum Charitatis, tum pietatis:
 non tamen est ea obligatio, quæ inter Parentes &
 liberos; cum non sit ista dependentia. *V. Lesf. L. 2.*
c. 41. n. 34. Unde si professus est in Religione,
 non tenetur egredi, ut succurrat. *Trull. L. 2. c. 2.*
Dub. 24. n. 9. ex Suar. & c.
Quæres. An filius aliquando possit à patre
 privari hereditate.
Resp. Potest ex justa causa, aliàs non; eaque
 in testamento debet exprimi. *Auth. Sed hodie,*
C. de inoff. testam. Talis autem censetur:

1. Ingra-

1. Ingratitudo, (nisi in gratiam patris redierit, ce ipsúmque pœnituerit ante testamentum con- ce ditum) ùt si affecit patrem gravi injuriâ, vel ce ejus vitæ insidiatus est, vel manus iniecit, vel ce maleficis se immiscuit. *Bonac. §. 1. ex Cœn. Sanch. ce Azor, Molina &c.*

2. Si novercam, seu patris uxorem cognoverit ce carnaliter: Si parenti furioso, vel carcere detento ce noluit succurrere fide-jubendo: Si impediêrit ce patrem testari: Si bona Parentum dilapidaverit, ce cum gravi ipsorum dispendio.

3. Si filia minor 25. annis luxuriosam vitam ce elegerit, &c. Circa quas,

Nota. Valere has causas, quando filius aliunde ce habet, unde vivat: nam alimentis ad vitam ce necessariis privari non potest, cum debeantur ce Jure naturæ, quod à Jure Civili tolli non potest. ce *Bonac. §. 3. ex Sanch. Molin. Azor, Reginald. Fill. ce Trull. L. 4. c. 1. Dub. 3. n. 15. Et Tom. 2. L. 7. c. 18. T. 10. ce*

A D D E N D A.

Q. 162. *Quid notandum sit circa obligationem 696*
alendi vel aliter juvandi proles, aut proximè agnatos.

R. §. 1. Apud aliquos Authores legitur patrem teneri curare, ut filii literis operam dent, quod *Gobae in Quin. T. 5. c. 28. n. 15.* sic intelligit, Parentes teneri dare operam, ut filii imbuantur iis artibus, quibus secundum statum suum postmodum honestè se possint alere, hinc infert n. 17. Parentes Nobiles aut Doctores, qui tenuioris sunt fortunæ, obligari ad curandum, ut filii instruantur literis, ut sic postmodum conformiter suo statui vivere possint.

§. 2. Mater primo triennio nihil tenetur dare 697
præter lac, unde si proli alia necessaria subministra-
verit sinè animo donandi, potest repetere à patre,

C 65

non

non tantum si proles sit legitima, uti vult *Layman*, sed etiam si sit illegitima, Jura enim non distinguunt, ergo nec nos debemus distinguere. Quod si mater ipsamet nequeat lac præbere proli, pater tenebitur suis impensis nutricem conducere. Si autem possit ipsamet, tenetur præbere vel suis impensis nutricem conducere, *Azor, Bonac. Gob. num. 19.*

698 §. 3. Filii etiam spurii alendi sunt ab heredibus Parentum, uti habetur in Jure apud *Gobat num. 31*; aut à Fisco, si bona patris ei sint addicta ob crimen distinctum ab hæresi vel à læsa Majestate.

699 §. 4. Uxor filii est alenda à patre mariti, si filius eam alere non possit, nec alius velit, quia filius, si uxores habent, incumbit alere uxores, pater autem in defectu supplere debet vices filii, *Sanchez & Gobat num. 32.*

700 §. 5. Frater, si dives est, secundum *Gob. num. 33* tenetur fratrem etiam illegitimum alere, secundum Jus, *L. Mariti ff de Jure dotium*, testaturque *Bonac. de Leg. D. 6. P. 6. §. 1. n. 2.* sæpius ita decisum in Rota Romana.

701 §. 6. Si pater in filium Studiosum majores fecit impensas sine animo donandi, potest eas detrahere de parte ejus legitima, quia ad eas non tenebatur. Si tamen ante mortem non statuerit, ut illi filio subtrahantur, censetur condonasse, uti re ipsa condonare potuit, neque possunt fratres illi fratri ideo aliquid detrahere, ita cum aliis communiter *Azor & Gobat num. 36.*

702 §. 7. Si pater nequeat alere proles, tenetur mater, prius tamen tenetur Avus paternus, uti habent *Layman & alii apud Gob. in Exp. T. 10. num. 782*, quamvis addat usum præsentium temporum esse contrarium.

§. 8. Patrum probabilis videtur esse opinio 703
 quorundam Juristarum apud *Gob. supra in Quin.*
num. 39, qui dicunt filios spirituales esse alendos
 à patribus spiritualibus, v. g. à patris suis, si Paren-
 tes naturales desint, nulla enim Lex vel consuetudo
 hoc habet.

Q. 163. Si dubitetur, quis è duobus sit pater, 704
 à quo proles sit alenda. R. Casus tum habet locum,
 si duo eandem mulierem cognoverint, ita
 ut ipsamet nesciat aut probare non possit, an ex hoc
 an ex illo conceperit; in hoc casu AA. communiter
 apud *Lugo de Just. D. 13. n. 19. & cum Bardi de Consc.*
D. 6. c. 9. §. 21. n. 2. dicunt partialiter teneri alere,
 quia saltem unus tenetur, & æquale est de utroque
 dubium, ergo debent æqualiter sustinere onus,
 non aliter ac si duo sagittam conjecerint in bovem
 alterius, & nesciatur, utrâ sagittâ sit confixus,
 uterque tenetur contribuere, uti argumentatur
Molina; aut uti si quis dederit consilium furti,
 inquit *Bardi*, & secutum sit furtum, tenetur
 ad damnum, quamvis dubitet, an furtum
 ex suo consilio sit secutum, quia ob furtum secutum,
 cujus dedit causam, præsumi debet ex illa causa
 esse secutum, nisi probetur contrariû, uterque enim
 posuit causam generationis. Addunt *Salas, Castrop.*
Oviedo & Diana, si unus eorum sit ditior vel nobi-
 lior, debere plus contribuere, quia obligatus fuisset
 proli suæ dare meliora alimenta: quod si unus illo-
 rum non possit vel nolit, *Az. Villalob. & Bonac.*
de usu Matrim. Q. 4. P. 15. dicunt alterum teneri
 ex integro, quia probari potest alterutrum esse
 patrem, quod autem determinatè dici non possit,
 an sit hic vel ille, oritur ex malitia & peccato ipso-
 rum, ex quo non debent referre lucrum: Contra-
 dicunt plurimi alii apud *Gob. in Quin. T. 5. c. 28. n. 41,*
 quia

quia videtur esse iniquum, ut ex dubio fundamen-
 oriatur certa obligatio, fundamentum autem
 istius obligationis est paternitas, quæ respectu
 utriusque est dubia: *Salas & Vasq.* dicunt, si filius
 respectu unius esset spurius, id est, natus à tali patre
 cum quo mater tum non potuisset inire Matrimo-
 nium, & respectu alterius naturalis tantum
 præsumi debere esse tantum naturalem, adeoque
 ab eo solo patre debere alii, cum quo mater tum
 potuisset inire Matrimonium, quia in dubio debe-
 præsumi in favorem prolis, sed contradicit *Lug. n. 1.*
 nam si ideo deberet judicari esse naturalis tantum
 quia sic postulat favor prolis, ergo semper debet
 judicari, quòd natus sit è ditioze vel nobilitate
 hoc enim etiam est favorabilius proli; itaque
 neutrum determinatè debet judicari, ideoque etiam
 talis proles nec excludi debet ab iis favoribus,
 à quibus excluditur spurius, neque tamen etiam
 admitti potest ad illos, ad quos admittuntur illi
 qui probare debent se non esse spurios: hinc con-
 tendit *Lugo*, quem cum aliis sequitur *Gobat* à n. 44
 neutrum teneri aliquid dare ad alendam talem
 prolem, uti talis proles à neutro posset aliquid
 occultè rapere, ideoque debere illi provideri
 à matre, non aliter ac si planè nesciret, quis eam
 cognovisset. Rationem dant, quia singuli sunt
 in possessione contra prolem exigentem alimenta,
 & cum ipsi sint Rei, proles autem sit Actor,
 huic incumbit probatio, quòd ille sit pater, à quo
 aliquid ideo exigit, quia dicitur esse pater: quod
 post *Lesb. & Foll.* admittit ipsemet *Bonacina*, si proles
 ex matre adultera sit genita, in hoc enim casu dicitur
 adulterum ad nihil teneri, quia pro ipso est possessio
 libertatis & pecuniæ suæ; quod *confirm.* Nam
 sola malitia matris videtur esse causa illius dubii
 viri e
 non f
 ipsa p
 ergo i
 Hæc
 iterum
 pro
 dubi
 Sente
 argum
 tamen
 habe
 quòd
 posse
 quæ
 expo
 in Ex
 C
 prole
 dian
 A
 T
 con
 Qua
 hac
 dan
 (&
 yiri

viri enim, qui cum ea copulam habuerunt, non sciverunt esse cognoscendam à pluribus, & ipsa per suam malitiam admisit coitum plurium, ergo ipsa potius est obliganda ad alendam prolem. Hæc sententia est probabilis, quamvis contradicat iterum *Rebel.* obligans etiam adulterum ad expensas pro alimentis faciendas secundum quantitatem dubii, de quo plura videri possunt apud *Gob.* à n. 47. Sententia *Bonac.* etiam videtur probabilis, ideoque argumenta *Lugonis* solvit *Bardi* à num. 4; admittit tamen *Bon.* apud *Gob.* num. 49, si unus aut uterque haberet rationem positivam & probabilem de eo, quod non esset pater, etiam non teneri alere, quia posset se suæ opinioni probabiliter accommodare: quænam autem possint esse rationes probabiles, exponit *Gobat* S. 4, & de his omnibus iterum agit in *Exp. T.* 10. à num. 19.

Quomodo peccent Parentes, qui cogunt proles suas ad Monasteria, vel impediunt, ne ingrediantur, dicitur *Lib. IV.* à num. 43.

DUBIUM III.

*Ad quid teneantur Tutores & Curatores,
qui Parentum sunt loco.*

TUTOR (idem est de Curatore) tenetur cc 705
curam gerere Pupilli, ejusque bona rite & cc
fideliter administrare. Ratio, quia in hunc finem cc
constituitur & assignatur pupillo patris loco. cc
Quare si delinquat, vel notabiliter sit negligens cc
hac in re, peccat graviter, & ad compensationem cc
damni, quod pupillus ex eo accepit, obligatur, cc
(& saltem de dolo & culpa lata) imò etiam, cc
si